

**MORA
KOMMUN**

KOMMUNPLAN 2024

MED UTBLICK 2025–2026

Kommunplan 2024

Budget och verksamhetsmål för året 2024 med utblick 2025–2026

Fastställd av: Kommunfullmäktige 2023-06-19
Reviderad av: Kommunfullmäktige 2023-11-27
Produktion: Kommunstyrelseförvaltningen
Dnr:

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MÅLBILD 2030	4
VÄRDEGRUND	4
INLEDNING	5
STYRMODELL.....	5
EKONOMISTYRNING	6
KOMMUNÖVERGRIPANDE MÅL	7
MORAS BARN OCH ELEVER SKA UTMANAS I SITT LÄRANDE OCH KLARA SIN UTBILDNING.....	8
I MORA SKA ALLA GES MÖJLIGHET TILL ATT UPPLEVA GOD LIVSKVALITET	9
HELA KOMMUNEN SKA VÄXA GENOM ETT HÅLLBART SAMHÄLLSBYGGANDE.....	10
MORA KOMMUN ÄR EN INNOVATIV OCH EFFEKTIV ORGANISATION.....	11
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN	12
OMVÄRLDSANALYS 2023 MED SIKTE MOT 2030.....	12
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	13
BEFOLKNINGSUTVECKLING.....	14
KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	15
RESULTAT	15
PENSIONER	16
EKONOMISKA RAMAR	16
AVSÄTTA MEDEL	19
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INVESTERINGAR.....	20
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - EXPLOATERING	21
RESULTATBUDGET	22
KASSAFLÖDESBUDGET	23
BALANSBUDGET	24
DRIFTSBUDGET OCH NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR	25
INVESTERINGSBUDGET	26
EXPLOATERINGSBUDGET	27
UPPDRAG OCH ANSVARSOMRÅDEN	28
KOMMUNFULLMÄKTIGE	28
KOMMUNSTYRELSE.....	28
VALNÄMND.....	28
ÖVERFÖRMYNDARE.....	28
FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND	29
SOCIALNÄMND.....	29
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND	30
TEKNIK- OCH SERVICENÄMND	30
MILJÖ OCH BYGGNADSNÄMND (Mora och Orsa).....	30
GEMENSAM GYMNSIENÄMND.....	31
GEMENSAM NÄMND FÖR SOCIAL MYNDIGHETSUTÖVNING	31
GEMENSAM SERVICENÄMND FÖR LÖNEADMINISTRATION	31
MORAVATTEN AB	32
MORASTRAND AB.....	32
BRANDKÅREN NORRA DALARNA.....	32
EKONOMISK ORDLISTA	33

MÅLBILD 2030

Målbilden pekar ut riktningen för hur Mora ska utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Det är en bild som beskriver hur det ser ut i kommunen i framtiden. Det är från målbilden och andra styrdokument, uppdrag och regelverk som nämndernas verksamhetsplanering utformas.

Hållbara Mora – stärkt social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet

Året är 2030. Hela kommunen har utvecklats och i Mora bor nu 22 000 invånare, varav drygt hälften bor i tätorten. Mora erbjuder en genuin, aktiv, välkomnande och vacker livsmiljö med goda förutsättningar att leva, bo och verka genom hela livet. Genom platsvarumärket har Moras egna särdrag lyfts fram och bidragit till att öka attraktionskraften. Vi har goda boendemiljöer som lockar nya invånare till Mora, där de hittar möjligheter att kombinera ett tryggt och aktivt liv med arbete. Föreningslivet är rikt, öppet för alla och fyller en viktig funktion i samhället. Det finns olika slag av bostäder och många bor i egna småhus. Goda kommunikationer och ny teknik skapar frihet att välja Mora som bostadsort och ett liv nära naturen på en vacker och tilltalande plats, trots att arbetsplatsen kanske ligger långt därifrån. Digitala tjänster är väl integrerade i vardagslivet. Viss fritidshusbebyggelse är omvandlad till åretruntbostäder eller säsonsboende, vilket gör det möjligt att upprätthålla service på landsbygden. I planeringssammanhang prioriteras rörlighet till fots och per cykel, och därför är det nu många Morabor som möts i mellanrummen på gator, torg och i grönområden på väg till skola, arbete och för att handla. Vinsterna är många, förbättrad folkhälsa, trygga och attraktiva miljöer, förbättrad luftkvalitet och minskat buller. Tack vare energieffektivisering, elektrifiering av transportsektorn, förnybar energi och energilagring minskar behovet av de fossila energikällorna i snabb takt och Mora är en klimatneutral och fossiloberoende kommun senast 2045. I hållbara Mora är livsmedelsproducenterna hjältar och bidrar till ett öppet och levande kulturlandskap. Bra mat är enligt konsumenterna giftfri och säker, näringsriktig, närodlat och hållbart producerad.

VÄRDEGRUND

Mora kommuns värdegrund, *Mora för utveckling*, anger riktningen för det förhållningssätt som ska genomsyra all verksamhet i Mora kommun. Den är gemensam för alla verksamheter och den naturliga utgångspunkten för varje medarbetare och förtroendevald i det dagliga arbetet och i mötet med invånare och övriga intressenter.

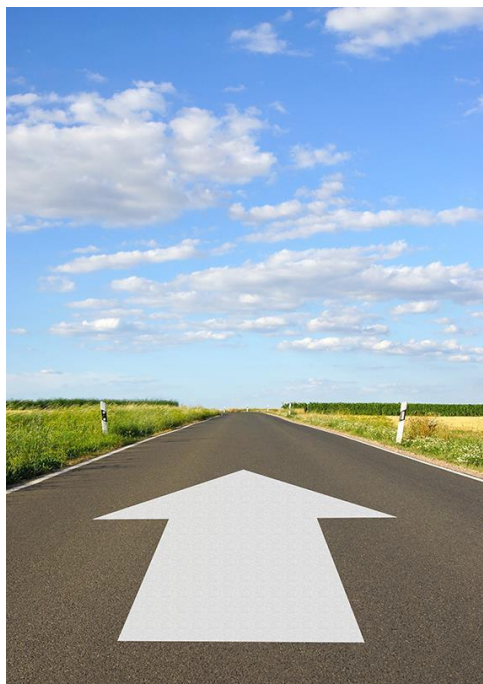
Mora för utveckling uppnår vi genom att vi:

- Tar initiativ till utveckling samt möter utmaningar och nya förutsättningar med ett positivt förhållningssätt.
- Tar ansvar för verksamheten samt vår egen och andras arbetssituation.
- Har medborgaren/kunden i fokus, genom att vara serviceinriktade och genom att bemöta alla med respekt.

INLEDNING

Kommunplan 2024 med utblick mot 2025 – 2026 redogör för kommunens politiska vilja med verksamhet och ekonomi. Här redovisas vilka mål som ska nås med befintliga resurser. Kommunplanen utgör kommunens budget enligt 11 kapitlet kommunallagen. Innehållet i kommunplanen styrs av planeringsanvisningarna som kommunstyrelsen fastställer. Enligt planeringsprocessen är huvudprincipen att kommunplanen beslutas i juni av kommunfullmäktige och revideras under hösten för att gälla under kommande år samt med utblick över ytterligare två år.

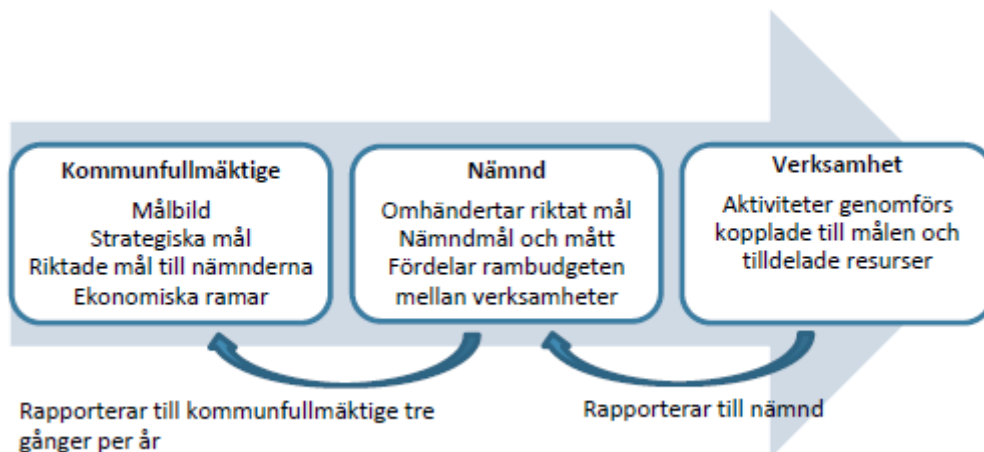
STYRMODELL

Mora tillämpar mål- och resultatstyrning som grund för att prioritera och styra kommunens utveckling. Planering och genomförande ska utgå från ett internt och ett externt perspektiv. Det externa perspektivet har medborgarna i fokus och handlar om den verksamhet, service och bemötande som kommunen levererar. Det interna perspektivet har medarbetarna och organisationen i fokus och handlar om förutsättningar som har betydelse för genomförande av verksamhet och resultat.

Med utgångspunkt från målbilden formuleras strategier och mål som syftar till att styra resurserna så effektivt som möjligt för att ge mesta möjliga nytta för medborgarna. Ett viktigt övergripande ramverk för kommunens målarbete är *Strategi Hållbara Mora*. Med utgångspunkt från målbilden har kommunfullmäktige beslutat om fyra strategiska mål. De beskriver vad kommunen ska uppnå och är den övergripande strategin för kommunens utveckling. Till de strategiska målen finns elva riktade mål. Genom de riktade målen åtar sig nämnderna att uppnå den strategiska planens mål. Nämnderna beslutar sedan om verksamhetsspecifika mål.

Strategi Hållbara Mora är kommunens fundament i arbetet med att stärka den hållbara utvecklingen – social, ekonomisk och miljömässig – med medborgarna i fokus. Strategin innebär ett utvecklat handlingsinriktat och tvärsektoriellt arbete som skapar förutsättningar för gemensamt lärande och lägger grund för ett perspektiv som innebär att koncernen som helhet skapar bästa möjliga lösningar för hållbar utveckling, med år 2030 som planeringshorisont. *Strategin* är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt ska kunna skapa förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet.

EKONOMISTYRNING

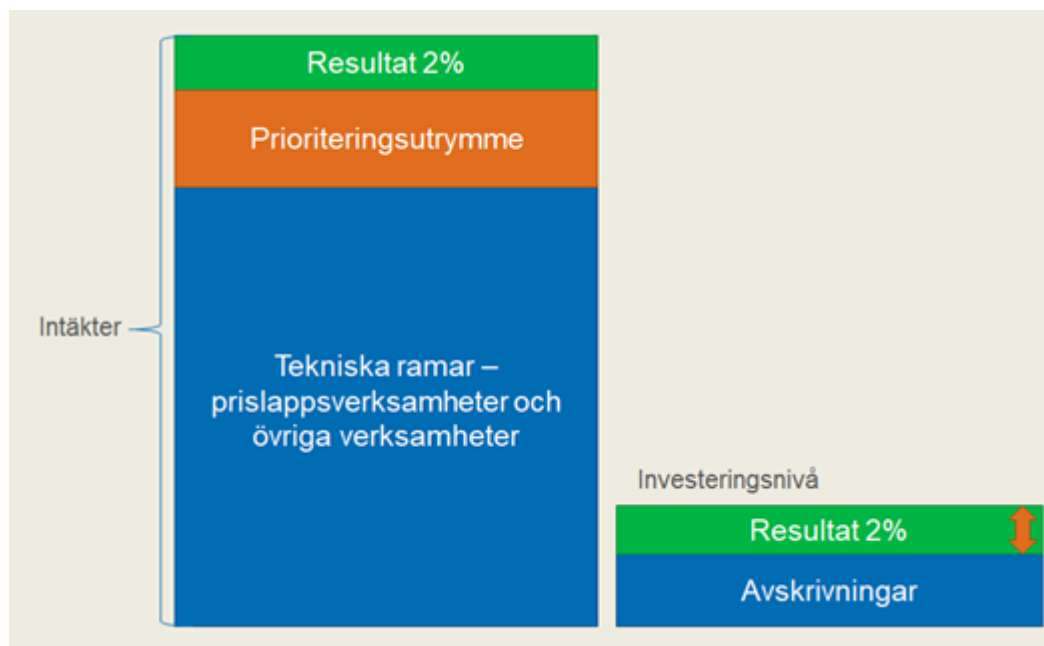
Resurserna är begränsade, därför måste verksamhetens uppdrag planeras i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna. Kommunfullmäktige säkerställer detta genom att fastställa verksamheternas grunduppdrag och att i den årliga budgeten övergripande ange vad den ser behöver utvecklas i verksamheterna och fördela de ekonomiska ramarna. För att genomföra uppdragen planerar nämnder och styrelser genom sina förvaltningar och bolag vad som krävs i form av personal, lokaler, material etcetera och hur dessa ska finansieras.

Vi utövar ekonomistyrning i vårt löpande arbete när vi planerar, följer upp, analyserar och styr. Vi sätter ekonomiska mål i relation till uppdragen och gör olika åtgärder för att nå målen. Ekonomistyrningen präglas därför av prioriteringar både av vad vi gör och hur vi gör. Det vill säga medvetna och välgrundade val för att använda resurserna där de bäst behövs och för att utveckla ett så effektivt arbetssätt som möjligt. Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. God ekonomisk hushållning innebär att styra ekonomin både i ett kortare och längre perspektiv. Dagens behov ska tillgodoses utan att vi äventyrar kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Kommunen måste därför planera för att intäkterna täcker kostnaderna.

BUDGETMODELL

Budgetmodellen som Mora kommun använder är framtagen av SKR och används av flera kommuner.

Modellen bygger på de intäkter som kommunen får in. Vad som blir det verkliga utfallet baseras på befolkningsciffran den 1:e november. Den befolkningsprognos som är lagd för budgetåret 2024 är 20 697 invånare. Till vänster i bilden nedan visas den intäktsnivå som kommunen beräknas få. Av intäkterna avsätts ett resultat, i exemplet två procent av intäkterna.

Resultatnivån tillsammans med avskrivningar ger nivån för den investeringsnivå som kommunen behöver för att kunna självfinansiera sina investeringar i den grad som det finansiella målet bestämmer. De finansiella målen om självfinansiering av investeringar och resultat om 2 procent av skatt och bidrag bedöms på två fyraårsperioder. Dels mandatperioden, dels planperioden.

Tekniska ramar baseras på "prislappar" för de verksamheter där det finns prislappar att tillgå, d.v.s. äldreomsorg, grundskola och barnomsorg vilket motsvarar ca 70 procent av kommunens totala budget. Prislappar baseras på de intäkter en kommun får för att bedriva en verksamhet av

genomsnittlig kvalitet inklusive tillägg/avdrag för struktur. I Mora kommun finns ett tillägg för struktur.

De tekniska ramarna är inklusive uppräknings för pris- och löneökning för åren 2024-2026. Uppräkningen för år 2024 är baserat på en prognosberäkning för personalomkostnadspåslägget för Mora kommun. För åren 2025-2026 är uppräknings enligt SKR:s rekommendationer för pris- och löneindex (PKV).

De verksamheter som inte har någon prislapp utgår från föregående års budget. Exempel på verksamheter utan prislapp är gata/park, omsorg om funktionsnedsatta och individ- och familjeomsorg.

Den tekniska ramen visar ramnivån utan politiska prioriteringar. Kommunen har även andra intäkter som medför ett utrymme för politiken att prioritera vilka nämnder/verksamheter som ska få ökad budgetram, utöver den tekniska ramen. Prioriteringsutrymmet blir då mellanskillnaden mellan det resultat som kommunen behöver ha och de tekniska ramarna. Prioriteringarna är endast ett år i taget. Är det en flerårig satsning måste prioriteringen ske för varje år i planperioden.

KOMMUNÖVERGRIPANDE MÅL

Utvecklingen i Mora kommun ska vara hållbar och grundas i Agenda 2030 och de globala målen som konkretiserar innebörden av de tre hållbarhetsperspektiven ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Strategiska mål	Riktade mål
Moras barn och elever ska utmanas i sitt lärande och klara sin utbildning	<ul style="list-style-type: none"> • Kunskapsresultaten ska förbättras • Den psykiska hälsan bland unga i Mora ska förbättras
I Mora ska alla ges möjlighet att uppleva god livskvalitet	<ul style="list-style-type: none"> • Moras äldre har tillgång till en god äldreomsorg • Moras invånare upplever att de kan vara delaktiga i kommunens utveckling • I Mora ska alla invånare ges möjlighet till sysselsättning
Hela kommunen ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande	<ul style="list-style-type: none"> • I Mora finns det goda förutsättningar för företag att etablera, verka och utvecklas • Det finns goda förutsättningar för Moras befolkningen att växa • Mora är en klimatneutral och fossiloberoende kommun senast 2045
Mora kommun är en innovativ och effektiv organisation	<ul style="list-style-type: none"> • Mora kommun har ett hållbart ekonomiskt resultat • Mora kommun är en attraktiv arbetsgivare • I Mora kommun väljer vi digitalt först och personligt när det behövs

MORAS BARN OCH ELEVER SKA UTMANAS I SITT LÄRANDE OCH KLARA SIN UTBILDNING

Alla barn och elever ska ges förutsättning för en bra skolgång. Skolan ska verka för barns och elevers likvärdiga utbildning med hög kvalitet där barn och elever ska utvecklas så långt som möjligt. Med hög kvalitet menar vi goda kunskapsresultat, behöriga lärare, god arbetsmiljö och bra mående hos barn och elever. Miljön ska vara trygg och präglas av studiero. Varje barn och elev ska ges ledning och stimulans för att nå sin fulla potential och under utbildningstiden tillgodogöra sig de kunskaper som krävs för fortsatta studier eller arbete.

Barn ska så långt det är möjligt erbjudas skola i närheten av hemmet och ett brett utbud av såväl kommunala som fristående verksamheter förespråkas.

För att nå målsättningen är flera faktorer viktiga, såsom en bra skolmiljö, hem och familj, ett väl utvecklat samarbete mellan verksamheter och god samverkan med förenings- och näringsliv, såsom Moraspåret.

Riktade mål	Indikator	Utfall 2022	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Till för- och grundskolenämnden och gymnasienämnden Kunskapsresultaten ska förbättras	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	80%	Öka	Öka	Öka
	Elever i åk 9, meritvärde, hemkommun, genomsnitt (17 ämnen)	206	210	Öka	Öka
	Gymnasieelever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program lägeskommun, andel (%)	65%	70%	Öka	Öka
	Gymnasieelever med examen inom 3 år, yrkesprogram lägeskommun, andel (%)	72,5%	75,0%	Öka	Öka
Till för- och grundskolenämnden och gymnasienämnden Den psykiska hälsan bland unga i Mora ska förbättras	Elever i årskurs 1 (gymnasiet) som mår bra varje dag eller ofta, andel (%)	81% (2021)	81,5%	Öka	Öka
	Elever i årskurs 7 som mår bra varje dag eller ofta, andel (%)	85,5%	85,6%	Öka	Öka
	Elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan, andel (%)	84,5%	82,0%	82,0%	82,0%

I MORA SKA ALLA GES MÖJLIGHET TILL ATT UPPLEVA GOD LIVSKVALITET

Mora kommun ska aktivt arbeta för att skapa likvärdiga och goda levnadsvillkor för alla. Mora ska vara en trygg plats att bo, verka och vistas på och kommuninvånarna ska känna sig trygga, uppleva gemenskap och ges möjlighet att påverka sin livssituation och vara delaktiga i samhället. Vi ska ha en god dialog med kommuninvånarna och vara proaktiva i vår kommunikation.

För att nå målsättningen är det av avgörande betydelse att olika former av stöd och hjälp finns för dem som behöver och att vi kan möjliggöra ett brett utbud av kultur-, idrotts-, och fritidsaktiviteter. Tillsammans med civilsamhället skapas sociala mötesplatser som bidrar till ökad gemenskap och förbättrad folkhälsa.

Riktade mål	Indikator	Utfall 2022	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Till socialnämnden Moras äldre har tillgång till en god äldreomsorg	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	87%	90%	91%	92%
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	69%	72%	77%	82%
Till kommunstyrelsen Moras invånare upplever att de kan vara delaktiga i kommunens utveckling	Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	69%	72%	72%	72%
	Möjlighet att delta aktivt i arbetet med att utveckla kommunen fungerar bra, andel (%)	30%	32%	32%	36%
Till kommunstyrelsen och socialnämnden I Mora ska alla invånare ges möjlighet till sysselsättning	Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	31%	35%	37%	40%

HELA KOMMUNEN SKA VÄXA GENOM ETT HÅLLBART SAMHÄLLSBYGGANDE

Mora ska ha en fortsatt positiv tillväxt och vara en attraktiv näringslivskommun. Genom tydliga och förutsägbara processer med fokus på att möjliggöra etableringar och nysatsningar skapas goda förutsättningar för investeringar, byggande och ett växande näringsliv. En god framförhållning i planeringen tillgodoser såväl kommunens egna behov som näringslivets. God tillgång till boende, kommunikationer och samhällsservice ska säkerställas i hela kommunen.

Satsningar på kompetensförsörjning, bostadsutveckling, möjliggörande för lokala och regionala företag att delta i upphandlingar, väl fungerande infrastruktur och ökad samverkan mellan olika aktörer och civilsamhället är avgörande för att nå målsättningen.

Riktade mål	Indikator	Utfall 2022	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Till kommunstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden I Mora finns det goda förutsättningar för företag att etablera, verka och utvecklas	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	74	78	78	78
	Markinnehav för verksamhetsområden, hektar (öka)	-	70	50	50
	Nystartade företag, antal/1000 inv, 16-64 år	9,8	12	12	12
Till kommunstyrelsen, miljö- och byggnadsnämnden och Morastrand AB Det finns goda förutsättningar för Moras befolkningen att växa	Färdigställda bostäder i flerfamiljs- och småhus under året, antal/1000 inv	2,9	3,0	Öka	Öka
	Bra tillgång till kommunal service utanför kommunens centralort, andel (%)	67%	70%	70%	70%
	Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel (%)	64%	65%	65%	67%
Till kommunstyrelsen och teknik- och servicenämnden Mora är en klimatneutral och fossiloberoende kommun senast 2045	Fossiloberoende fordon i kommunens fordonspark, andel (%)	25,4%	20%	30%	50%
	Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	15%	13%	16%	20%
	Koldioxidutsläpp från Mora kommun och de kommunala bolagens tjänsteresor, ton per år	356	414	728	314
	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv/inv.	3,25 (2021)	2,6	2,2	1,7

MORA KOMMUN ÄR EN INNOVATIV OCH EFFEKTIV ORGANISATION

Vår mest värdefulla resurs är våra medarbetare och kompetensförsörjningen till kommunens verksamheter är avgörande för att nå alla kommunens målsättningar. Mora kommun ska vara en attraktiv arbetsplats där alla medarbetare trivs, utvecklas och är stolta över att med ett gott värdskap och medarbetarskap ge service till kommunens invånare, besökare, näringsliv och civilsamhälle.

För att klara av de stora samhällsutmaningarna krävs att hela den kommunala organisationen utvecklas i strukturer, förhållningssätt och beteenden. Den ekonomiska planeringen ska vara långsiktig och strategisk vilket gör att vi kan möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar och extraordinära situationer i omvärlden. Det skapar även förutsättningar för goda livsvillkor för framtida kommuninvånare. Den kommunala skattesatsen ska vara väl avvägd för att kunna tillgodose god kommunal service samtidigt som ytterligare tillväxt möjliggörs.

Digitalisering ska användas som ett medel för att bidra till ett hållbart samhälle för dem som bor och verkar i kommunen. Vi ska först och främst fokusera på digitala tjänster som ska underlätta för medborgarna. Digitala tjänster är förstahandsvalet och personlig service ska finnas tillgänglig när det behövs.

Mål	Indikator	Utfall 2022	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026
Mora kommun har ett hållbart ekonomiskt resultat	Kommunens resultat ska under perioden 2024-2026 i genomsnitt uppgå till minst 1,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	2,25	1,0	2,0	2,0
	Självfinansieringsgraden för investeringar (med avskrivningstid kortare än 25 år) ska under 2024-2026 i genomsnitt överstiga 100 procent	100,4	100	100	100
	Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser, andel (%)	34,36	Öka	Öka	Öka
	Kommunkoncernens låneskuld per invånare 31/12, kronor	<61 842	<110 000	<110 000	<120 000
Mora kommun är en attraktiv arbetsgivare	Hållbart medarbetarengagemang (HME), index	81	81	81	81
	Total sjukfrånvaro, andel av ordinarie arbetstid (%)	8,3	Minska	Minska	Minska
	Heltidsanställda, andel (%)	80	84	86	88
I Mora kommun väljer vi digitalt först och personligt när det behövs	Användning av kommunala e-tjänster, antal interna och externa ärenden (inom e-tjänsteplattformen), antal	19 000	25 000	28 000	30 000
	Hållbarhetsmedel som söks varje år, andel (%)	82	100	100	100

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN OMVÄRLDSANALYS 2023 MED SIKTE MOT 2030

Omvärldsbevakning och omvärldsanalys är en ständigt pågående process som hjälper oss att i möjligaste mån vara beredda på förändringar i omvärlden som påverkar de kommunala verksamheterna direkt eller indirekt.

Det finns fem övergripande drivkrafter, även kallade megatrender, som påverkar såväl Sverige som övriga världen och driver på övriga mindre trender och samspelar med varandra. De är ofta svåra att påverka lokalt och regionalt och konsekvenserna av dem kan se olika ut i olika delar av Sverige. Men oavsett om drivkrafterna utgör möjligheter, hot, eller både och, så måste man lokalt och regionalt ha en strategi för att möta dem. De som bäst förstår och förmår att hantera dessa fundamentala drivkrafter kan också bäst dra fördelar av dem.

Nedan presenteras fem trender som bedöms som särskilt viktiga för Moras framtida utveckling. Trenderna finns i sin helhet presenterade i "Vägval för framtiden 4" av Sveriges Kommuner och Regioner.

Ökat behov av livslångt lärande

Kommuner och regioner behöver stärka kompetensen hos de 1,2 miljoner medarbetare som redan finns och samtidigt rekrytera ny kompetens.

Vi värderar att det är stor sannolikhet att trenden inträffar och att den får stor betydelse för Moras utveckling.

Hållbarhetsarbete ger konkurrensfördelar

Människor vill bo på platser och arbeta för företag som bidrar till att förbättra klimat och miljö. Klimatsmarta lösningar bidrar också till att skapa nya affärsmodeller och konkurrensfördelar för företag och platser.

Vi värderar att det är stor sannolikhet att trenden inträffar och att den får stor betydelse för Moras utveckling.

Nya livsmönster påverkar platsbundenhet

Digitalisering har möjliggjort för hem- och distansarbete. Utflyttning från storstäder ökar. Frågor väcks om platsers attraktionskraft och om var man ska betala skatt och få sin välfärd.

Vi värderar att det är stor sannolikhet att trenden inträffar och att den får stor betydelse för Moras utveckling.

Användare driver teknisk utveckling

Medborgare är som användare högst delaktiga i den digitala utvecklingen. Men alla är inte nöjda med hur kommuner och regioner utvecklar användarvänliga tjänster.

Vi värderar att det är stor sannolikhet att trenden inträffar och att den får stor betydelse för Moras utveckling.

Ökad medvetenhet om samhällets sårbarhet

Bränder, översvämningar, cyberattacker, pandemier och terrorism har gjort oss medvetna om samhällets sårbarhet. Kostnader för att hantera och förebygga är höga men priset för att inget göra kan bli oöverstigliga.

Vi värderar att det är stor sannolikhet att trenden inträffar och att den får stor betydelse för Moras utveckling.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Återhämtningen efter pandemin är idag ett minne blott både i Sverige och i andra länder. Det är snarast svagare konjunktur som generellt prognosticeras för många länder i år. Kriget i Ukraina medförde visserligen en mycket pressad europeisk energimarknad, som höjde såväl produktionskostnader som konsumentpriser. Men det var den upptrissade varuefterfrågan i pandemins kölvatten som bäddade för den fortsatta globala inflationsbrasan, dessutom påeldad av en mycket expansiv finanspolitik på några håll.

Fortsatt hög inflation präglar världsekonomin i år. Inflationstoppen har dock troligen passerats i flertalet länder. Trots nedgångar under året kommer det att dröja innan inflationen är i närheten av centralbankernas inflationsmål, för vissa länder dröjer det långt in i 2024.

Att varuinflationen fortsätter sjunka, liksom att tjänsteinflationen slutar stiga är de generella trender framöver. Energipriserna förväntas också sjunka. Bedömningen är att även prishöjningarna för livsmedel dämpas i år.

De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir nu alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt resultat 2023. Nästa år förvärras situationen ytterligare, med ännu högre pensionskostnader.

I tabellen nedan jämförs skatteunderlagsprognoser från SKR, regeringen och ESV för åren 2022–2026. SKR:s syn på skatteunderlagstillväxten är mer positiv än vad regeringen presenterade i budgetpropositionen.

Prognoser för skatteunderlagets förändring i procent totalt för riket åren 2022 – 2026

	2022	2023	2024	2025	2026	2022-2026
SKR, april	5,4	4,3	4,0	4,8	4,7	25,4
SKR, feb	5,4	3,8	4,6	4,4	4,0	24,3
Regeringen, april	5,0	4,4	2,4	4,5	5,3	23,5
ESV, mars	5,1	4,3	3,7	4,2	3,9	23,0

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKR.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Kommunens förutsättningar för verksamhet och ekonomi bygger till stora delar på hur kommunens befolkning utvecklas avseende antal och ålder. Planering och underlag för beslut är därmed beroende av väl utvecklade prognoser om befolkningsutvecklingen. Nuvarande prognos för planering avser perioden 2023–2070. Moras befolkning fortsätter växa långsamt. Framför allt blir andelen äldre fler. Det betyder att kommunen behöver utöka verksamheter och investera i nya eller ombyggda lokaler och anläggningar. Det gör att kommunende kommande åren behöver skärpa verksamhetsplaneringen, bli effektivare och planera investeringar smartare.

Under prognosperioden 2023–2070 beräknas en ökning på 5,7 procent då befolkningen antas uppnå 21 901 invånare år 2070.

KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunens ekonomiska förutsättningar påverkas i hög grad av de satsningar och åtgärder som regering och riksdag tar beslut om.

De riktade statsbidragen fortsätter vara ett populärt statligt styrmedel. Problemet är att de riktade statsbidragen vuxit till att bli så många att det inte längre går att överblicka. Dessutom hanteras olika bidrag på olika sätt. Nytt och gammalt blandas, vilket försvårar överblicken och beräkningen av konsekvenserna.

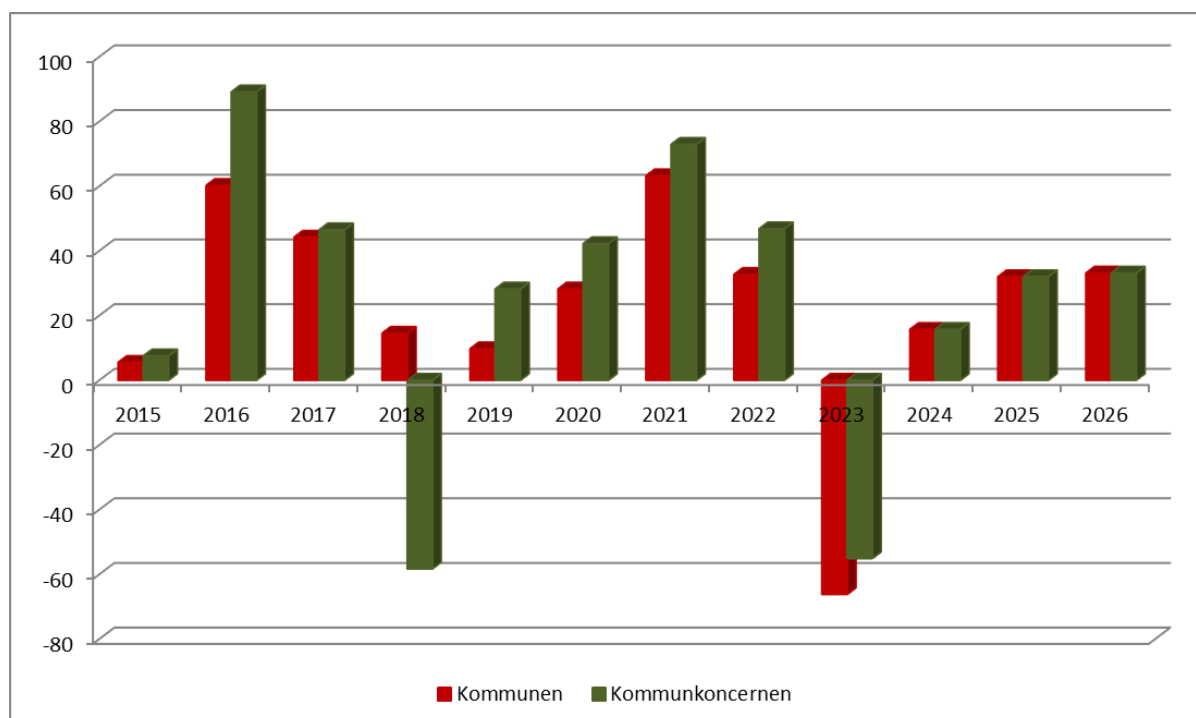
Jämfört med tidigare plan för 2024 som beslutades i december 2023 innebär SKR:s senaste skatteunderlagsprognos (april 2023) att Mora kommuns totala intäkter från skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift beräknas öka med cirka 19 miljoner kronor. Beräkningen baseras på ett antagande att invånarantalet kommer att uppgå till 20 697 invånare per 1 november 2023.

Finansieringen av välfärden och kompetensförsörjningen är de främsta utmaningarna för Mora kommun, liksom för övrig offentlig sektor. För att klara finansieringen av välfärden framöver kommer det vara än mer angeläget att dämpa ambitions- och kostnadsutvecklingen och att fortsätta effektivisera de kommunala verksamheterna. Samtidigt innebär ökande volymer i de kommunala verksamheterna att efterfrågan på arbetskraft ökar. För att möta och klara kompetensförsörjningen behöver fler komma in på arbetsmarknaden och fler arbeta mer tid.

RESULTAT

När politiska prioriteringar fastställts beräknas årets resultat till 15,7 miljoner kronor. För åren 2025 och 2026 beräknas resultaten till 32,0 respektive 33,1 miljoner kronor. Det motsvarar ett resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag på 1,0 procent 2024, 2,0 procent 2025, 2,0 procent 2026.

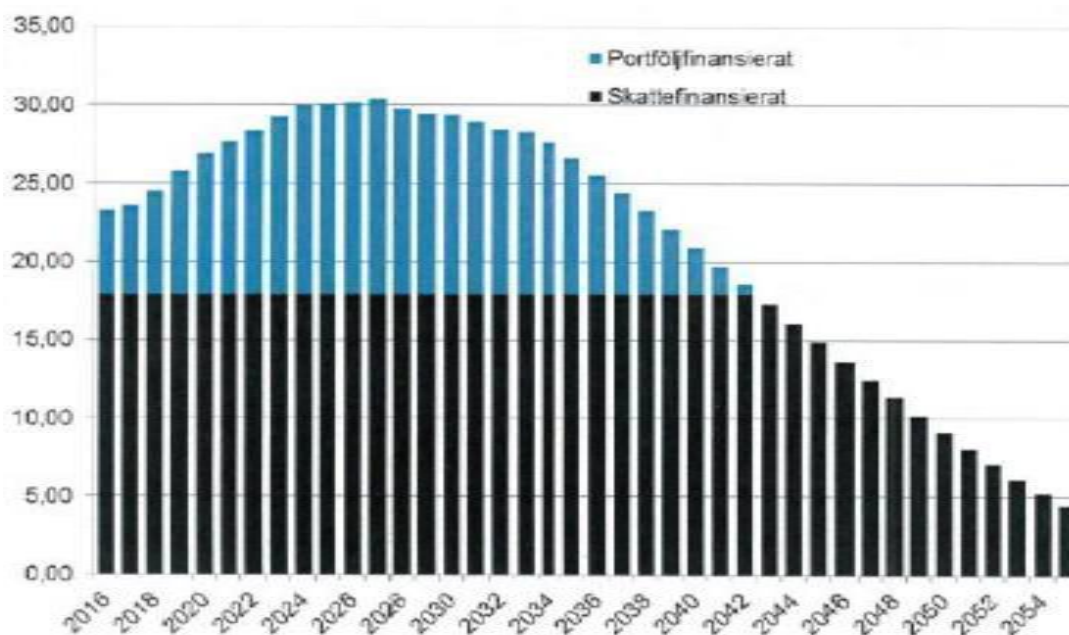
Resultat åren 2015–2022 samt prognos 2023 och budget 2024–2026 i miljoner kronor för kommunen och kommunkoncernen.

PENSIONER

Finansieringen av pensionsskulden som intjänades före 1998 har tidigare byggt på antagandet om en ständig tillväxt och möjligheten att finansiera dessa pensioner via kommunalskatten. Dagens situation ser väsentligt annorlunda ut med en svagare tillväxt och ökande behov av kommunal service, samtidigt som pensionsutbetalningar från intjänande före 1998 ytterligare belastar utrymmet för kommunal verksamhet. Därför har Mora kommun i ett antal år öronmärkt delar av resultatet för att kunna använda under de år när utbetalningarna är som störst och det kan bli svårt att klara balanskravet, totalt har 146 miljoner kronor öronmärkts. Sedan år 2000 har avsättningar skett till en pensionsfond för att möta kommande utbetalningar. Den uppgår för närvarande till 192 miljoner kronor. Under de senaste åren har ingen avsättning skett till fonden.

Det övergripande förvaltningsmålet är främst att skapa en buffert för att finansiera stigande pensionsutbetalningar. Fonderingen kan således användas för att ”kapa topparna” och jämna ut kassaflödena till dess betalningarna avtar, se diagrammet nedan (vänster axel; mkr). En viktig del i förvaltningsuppdraget är etiska aspekter på pensionsfondens placeringar. Den totala pensionsskulden uppgick vid det senaste årsskiftet till 541 miljoner kronor och ansvarsförbindelsen utgjorde 85 procent av skulden.

EKONOMISKA RAMAR

I kommunplanen i juni fastställs kommunens övergripande driftbudget 2024 med plan för 2025–2026. Kommunplanen innehåller också kommunens investerings- och exploateringsbudget 2024 med plan för 2025–2026.

Utgångspunkten för driftbudgeten är flerårsplanen 2024–2025 som fastställdes av kommunfullmäktige i december 2022, planeringsanvisningarna för 2024, planprioriteringar 2024, lokalförsörjningsplan 2024 samt resursfördelningsmodell. Driftbudgeten har uppdaterats med nya skatteunderlagsprognoser, befolkningsprognoser, pensionsprognoser samt med justeringar utifrån resursfördelningsmodellen.

Nämnderna erhåller en totalram av fullmäktige. Inom den ska fullmäktiges riktade mål uppfyllas samt de lagar och regler som nämnden har att följa. Nämnderna har skyldighet att omdisponera sin budget för att klara detta. God ekonomisk hushållning bedöms genom att målen är uppfyllda eller att ansträngningar gjorts för att nå dem och att mätningarna visar att verksamheten är på rätt väg. Dessutom ska nämnderna inte överskrida sina tilldelade ramar.

FINANSIERING

Finansiering av kommunens verksamhet sker främst genom skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift, generella och riktade statsbidrag samt avgifter som invånare betalar för barnomsorg, äldreomsorg med mera.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Vid beräkning av skatteintäkter och utjämning i kommunplanen har SKR:s skatteunderlagsprognos från april 2023. Utgångspunkten i beräkningen är att kommunen förväntas ha 20 671 invånare per 1 november 2023, 20 697 invånare per 1 november 2024 och 20 715 invånare per 1 november 2025.

Kommunplan 2024 bygger på oförändrad skattesats, 22,33 kronor efter skatteväxling med Regionen med ett öre. Grundläggande förutsättningar är att sträva efter en kommunalskatt som inte överstiger genomsnittet för andra jämförbara kommuner och att förmå att genomföra satsningar för att underlätta och främja befolkningstillväxten i kommunen. I nuvarande läge bedöms satsningar för att underlätta och främja befolkningstillväxten vara överordnat och på sikt kunna leda till en mer genomsnittlig skattesats mot jämförbara kommuner.

Riktade statsbidrag har ej beaktats. Dessa riktade statsbidrag beaktas inom nämnderna.

Borgensavgifter

Kommunen lämnar borgen till främst sina bolag. Detta innebär att bolagens lånekostnader blir lägre än utan kommunal borgen. Borgensavgift utgår med 0,3 procent på det utestående borgensbeloppet. Vid beräkning utifrån den borgen som kommunen har utställt i dagsläget, uppgår därmed den budgeterade intäkten till cirka 3 miljoner kronor.

Revidering av taxor och avgifter

Enligt uppdrag i planeringsanvisningarna har nämnderna sett över om det behöver göras justeringar av taxor och avgifter inom nämndens verksamhetsområde. Eventuella taxeändringar beaktas inom nämnderna.

KOSTNADSÖKNINGAR

Demografi

Kommunplan 2024 är första året som ramarna till nämnderna bygger på den nya resursfördelningsmodell som kommunen tagit fram i projektet Budgetprocessen med prislappar tillsammans med SKR och flera andra kommuner. Modellen bygger på en beräknad kostnad per individ i de olika prislappsverksamheterna och hanterar volymförändringar mellan åren. Prislappar finns för verksamheter inom för- och grundskolenämnden, gymnasienämnden och socialnämnden. Övriga verksamheter har för 2024 beräknats utifrån budget på budgetuppräknning.

PKV

Från och med 2024 räknas alla ramar upp med PKV, vilket är ett prisindex för kommunal verksamhet. PKV är ett prisindex över kommuners kostnadsutveckling och tas fram genom att priser för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris.

De centrala löneandel som tidigare funnits på finansförvaltningen och som fördelats ut efter löneöversyn är i och med detta redan med i ramarna som fördelas ut i samband med att kommunplanen beslutas i juni varje år.

Från och med 2024 blir nämnderna således även kompenserade för viss prisökning genom uppräknning av ramarna med PKV.

	2023	2024			2025			2026		
	BUDGET 2023	TEKNISK RAM 2024	PRIO	BUDGET 2024	TEKNISK RAM 2025	PRIO	PLAN 2025	TEKNISK RAM 2026	PRIO	PLAN 2026
<i>Nämnder/förvaltning</i>										
Revision	909	941	0	941	948	0	948	973	0	973
Valnämnd	50	52	203	255	52	0	52	54	202	256
Kommunstyrelse	127 932	127 145	5 946	133 091	128 767	2 500	131 267	132 378	1 500	133 878
Miljö- och Byggnadsnämnd	21 430	22 526	0	22 526	22 771	0	22 771	23 452	0	23 452
Teknik- och Servicenämnd	71 135	53 211	6 560	59 771	56 644	3 100	59 744	60 039	3 100	63 139
Kultur- och fritidsnämnd	53 712	51 372	6 465	57 837	52 566	6 465	59 031	54 091	6 465	60 556
För- och Grundskolenämnd	429 298	431 108	12 030	443 138	427 279	11 800	439 079	434 027	5 300	439 327
Gem Gymnasienämnd	126 314	128 195	3 222	131 417	129 072	0	129 072	130 565	0	130 565
Socialnämnd	608 758	663 975	3 504	667 479	681 451	0	681 451	712 442	0	712 442
SUMMA NETTOKOSTNADER OVAN	1 439 537	1 478 525	37 930	1 516 455	1 499 550	23 865	1 523 415	1 548 021	16 567	1 564 588
FINANSFÖRVALTNING NETTEINTÄKTER	1 445 733	1 531 580	0	1 531 580	1 555 453	0	1 555 453	1 597 705	0	1 597 705
BERÄKNAT RESULTAT	6 196	53 055	-37 930	15 125	55 903	-23 865	32 038	49 684	-16 567	33 117
Resultatmål (%)				1,0			2,0			2,0

SAMMANSTÄLLNING AV NÄMNDDRAMAR

Kommunens budgetprocess utgår 2024 och framåt från en resursfördelningsmodell baserad på verksamheters pris- och intäktslappar. En pris- och intäktslapp bygger på rikets genomsnittliga kostnad för en verksamhet och justeras för den struktur den enskilda kommunen har. Sen räknas den om till en intäkt per person för den åldersgrupp verksamheten vänder sig till.

Det finns inte prislappar för alla verksamheter och när det saknas används metodiken ”Budget på budget”, dvs verksamhet får tidigare årsbudget eller ”Mest lika kommuner”, dvs att vi jämför oss med de kommuner som har en struktur som är mest liknande Mora kommuns struktur för olika verksamheter. Utgångspunkten är att Mora kommuns verksamheter ska kosta lika mycket som ”Mest lika kommuner”.

I modellen kompenseras nämnderna även för pris- och löneökningar (PKV) de kommande åren.

De ekonomiska ramarna som man får fram i modellen tar hänsyn till vår kommuns struktur så de täcker vad en genomsnittlig kvalitet borde kosta. Vill man lägga mer pengar för att göra särskilda prioriteringar ska det framgå vad verksamheten förväntas göra med de extra pengarna, vilken koppling de har till fullmäktiges mål och vilken effekt detta väntas få.

För att ge nämnderna omställningstid för att anpassa kostnader och verksamhet till budgetramar har socialnämnd, gemensam gymnasienämnd samt för- och grundskolenämnd erhållit omställningsbidrag 2024–2025. Målet är att nå en budget i balans till 2026 och skapa förutsättningar för att göra särskilda prioriteringar.

I förslaget görs även omfördelning mellan teknik- och servicenämnd till socialnämnd, gemensam gymnasienämnd samt för- och grundskolenämnd för att få modellen att fungera i nuläget. Detta kommer att justeras under året mellan nämnderna så att modellen fungerar framöver.

Inför 2024 har bland annat följande prioriteringar eller omställningsbidrag (25,4 Mkr) fördelats till nämnderna.

Prioriteringar/omställning	Belopp
Utredningar för effektiviseringsåtgärder, kommunstyrelsen	1 623 tkr
Ökat medlemsbidrag och hyresbidrag Brandförbund	1 602 tkr
ToS Dammåtgärder flyttad från 2023 till 2024	3 460 tkr
Omställningsbidrag, för- och grundskolenämnd	5 930 tkr
Fler grundskolor i kommunen	4 300 tkr
Rektorstjänst Stranden 100%, för- och grundskolenämnd	1 000 tkr
Samordnare tankesmedjan, för-och grundskolenämnd	800 tkr
Omställningsbidrag, gemensam gymnasienämnd	3 222 tkr
Omställningsbidrag, socialnämnd	3 504 tkr

AVSATT A MEDEL

Utifrån god ekonomisk hushållning har kommunen reserverat medel för att möta framtida kostnader. Kommunen har två olika sorters avsatta medel; resultatutjämningsreserv (RUR) och öronmärkta medel för pensionskostnader.

Kommunerna har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till RUR. Reserven kan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkterna i en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige beslutade 2013 om riktlinjer för reserven och att göra en avsättning om 58,2 mkr. Riktlinjerna reviderades 2019. Av årets resultat 2022 avsattes ytterligare 20,5 mkr.

Kommunen har även öronmärkt delar av tidigare årsresultat för framtida pensionskostnader. I samband med årsredovisningarna 2005–2013 öronmärktes medel för framtida ökade kostnader för pensioner.

De avsatta medlen uppgick den 31 december 2022 till totalt 266,9 mkr.

Avsatta medel, mkr	31 dec 2022
RUR, tidigare avsatt	100,7
RUR, reservation bokslut 2020	20,5
Öronmärkta medel pensioner	145,7
Totalt	266,9

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INVESTERINGAR

Investeringsplanen inrymmer investeringar för kommunens egna verksamheter i främst lokaler och byggnader samt strategiska investeringar i fastigheter och infrastruktur, det vill säga gator, vägar, stadsutvecklande åtgärder, markområden för flertal ändamål med mera. Nedan beskrivs några av de större investeringarna.

Sedan 2002 har kommunen byggt ett fiberbaserat **stadsnät** med syfte att förse kommunens egna verksamheter med goda kommunikationsmöjligheter och att underlätta för bygdens näringsliv och privatpersoner. Utbyggnaden har hittills gett cirka 98 procent av Moras hushåll möjlighet att ansluta sig till nätet och under perioden 2023–2025 kommer mindre områden att anslutas samt att en del förtätningar kommer ske i redan utbyggda områden. Kostnaden för stadsnätet är till stor del finansierad via anslutningsavgifter.

Under 2016 tecknades ett avtal med Trafikverket avseende **genomfart Mora**. Avtalet ligger till grund för en medfinansierad investering vilken tog fart hösten 2020 och beräknas vara klart till hösten 2024.

En förstudie och utredning kring kommunens administrativa lokaler är genomförd och för perioden 2023–2026 finns det medel avsatta för projektering och en eventuell ombyggnation. Analysen av lokalanvändningen visar att kommunen har ett lokalbestånd av administrativa lokaler vars nyttjandegrad och yteffektivisering, i förhållande till antalet arbetsplatser, kräver optimering. Baserat på riktvärden för kvm per arbetsplats i cellkontor uppgår den teoretiska besparingspotentialen till ca 2 250 kvm beräknat på ett behov på 25 kvm per arbetsplats. Utifrån den genomsnittliga kvadratmeterkostnaden för Moras nuvarande bestånd av administrativa lokaler skulle detta medföra en teoretisk besparingspotential motsvarande ca 1,7 mkr per år. Med mer yteffektiva och flexibla arbetsplatser (10–15 kvm per arbetsplats) kan en teoretisk besparing på minst 3 mkr årligen uppnås. Detta med anledning av att ett flertal externa hyresavtal kan sägas upp. Kapitalkostnader med anledning av investeringen är inte kalkylerade i den teoretiska besparingen.

Under 2023 byttes gatubelysningen till LED-belysning, vilket genererar i minskade energi- och driftskostnader. Återbetalningstiden, med anledning av minskade energi- och driftskostnader, uppskattas till cirka åtta år. 2024 planeras även byte av tändsystemet.

Mora har från och med hösten 2023 fått trafikplikt på Mora flygplats. I investeringsplanen för 2023 och 2024 finns medel avsatta för dränerings- och beläggningsarbeten. För byte av inflygningsljus och ILS (instrument landing system) är investeringsmedel avsatt för 2025.

Övriga infrastrukturinvesteringar avser trafiksäkerhetsåtgärder, viss utbyggnad av gång- och cykelvägar, tillgänglighetsåtgärder och investeringar i parker och andra allmänna platser. **Övriga fastighetsinvesteringar** avser främst energi- och tillgänglighetsåtgärder samt lokalanpassningar i kommunens verksamheter. Kommunen har även gjort en lokalöversyn av samtliga fastigheter i syfte att ta fram en långsiktig lokalförsörjningsstrategi. Denna ligger till grund för eventuella investeringar för verksamheternas lokalbehov, där ett arbete fortlöper. För åren 2024–2026 finns medel avsatta för underhåll i kommunens fastigheter och fritidsanläggningar samt för underhåll av gator och vägar enligt underhållsplan. Det finns även medel avsatta för investeringar i inventarier för nämnderna som beslutas av lokalstyrgruppen.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR – EXPLOATERING

Mark- och exploateringsverksamheten syftar till att säkra och förädla kommuns behov mark för samhällsutveckling för framför allt bostäder, industri- och verksamheter. I det ligger att ha ansvaret från strategiskt markförvärv, via planläggning till färdig tomt för exploatering och försäljning eller egen verksamhet.

Flera etableringar är under planering på Örjastäppans industriområde etapp 2 och försäljning av industritomter kommer att fortgå under 2024-2026.

Under 2024 kommer planprogram för Kråkberg och Kanadaområdet att färdigställas som ska underlätta framtida detaljplanearbete. Det kan redan nu konstateras att det på sikt kommer att finnas behov av att lösa in mark för allmänt ändamål.

Tekniska markundersökningar och naturvärdesinventeringar genomförs på kommunens mark på Tingsnäsområdet kommunens mark för att ge kunskap om områdets möjligheter för bostadsbebyggelse. Framför allt är det fokus på markföroreningar och geoteknik. Om fastigheter blir till salu i området ligger det i kommunens intresse att förvärva dessa. Verksamheter kan på sikt behöva nya lägen och därmed måste kommunen ha ändamålsenlig mark att erbjuda för det.

En utredning om möjligheten att flytta skjutbanan på Sandängarna pågår mellan Mora kommun och Mora skyttegille. Utredningen förväntas vara klar senhösten 2023. Utifrån den kommer det att presenteras olika alternativ för ny lokalisering och en kostnadsinriktning. Detta för att på sikt möjliggöra bostadsutveckling i området Sandängarna och Tuvan.

Mora har behov av mer industrimark. Intresset att etablera i Noret och Färnäs är stort och kommunen bör titta på områden att förvärva i det området för att ha en bra markreserv för industriändamål.

Det bör även finnas en buffert för strategiska markinköp i de fall sådan mark blir till salu för att säkerställa markreserven på lång sikt.

RESULTATBUDGET

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
	2022	2023	2024	2025	2026
Verksamheternas netto	-1 345 304	-1 477 571	-1 477 691	-1 513 171	-1 560 416
Avskrivningar	-61 182	-66 550	-75 478	-77 349	-78 921
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 406 486	-1 544 121	-1 553 169	-1 590 520	-1 639 337
Skatteintäkter	1 054 966	1 087 457	1 109 620	1 160 427	1 205 287
Generella statsbidrag och utjämning	400 070	425 890	468 749	469 289	474 716
VERKSAMHETENS RESULTAT	48 550	-30 774	25 200	39 196	45 000
Finansiella intäkter	5 572	8 900	3 200	3 200	3 200
Finansiella kostnader	-21 379	-12 280	-13 274	-10 360	-11 091
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	32 743	-34 154	15 125	32 038	33 117
ÅRETS RESULTAT	32 743	-34 154	15 125	32 038	33 117
<i>Resultat i andel av skatter och statsbidrag</i>	<i>2,3%</i>	<i>-2,3%</i>	<i>1,0%</i>	<i>2,0%</i>	<i>2,0%</i>

KASSAFLÖDESBUDGET

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat	32 743	6 196	15 125	32 038	33 117
Justering för av- och nedskrivningar	61 182	65 000	75 478	77 349	78 921
Justering för gjorda avsättningar	-49 747	0	-47 280	-4 951	-3 215
Justering för övriga ej likviditetspåverkandeposter	-11 704	12 200	0	0	0
Poster som redovisas i annan sektion	-13 031	0	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	19 443	83 396	43 323	104 436	108 823
Förändring av rörelsekapital	-44 362	3 000	-13 600	-8 500	-3 000
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-24 919	86 396	29 723	95 936	105 823
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-89 550	-207 410	-120 175	-126 200	-351 100
Försäljning av materiellaanläggningstillgångar	24 725	0	0	0	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-5 222	0	0	0	0
Försäljning av finansiellaanläggningstillgångar	494	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-69 553	-207 410	-120 175	-126 200	-351 100
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Förändring av räntebärande skulder	-40 000	180 000	100 000	30 000	250 000
Förändring av övriga långfristiga skulder	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Förändring av långfristiga fordringar	0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-40 000	181 500	101 500	31 500	251 500
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning bidrag Genomfart Mora	0	-12 350	-12 350	0	0
Kassaflöde från bidrag till infrastruktur	0	-12 350	-12 350	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-134 472	-105 218	-1 302	1 236	6 223

BALANSBUDGET

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	1 066 360	1 236 641	1 249 319	1 298 170	1 570 349
Finansiella anläggningstillgångar	181 410	187 618	173 710	169 860	166 010
Summa anläggningstillgångar	1 247 770	1 424 259	1 423 029	1 468 030	1 736 359
Omsättningstillgångar	528 050	500 867	515 461	540 322	555 794
SUMMA TILLGÅNGAR	1 775 820	1 925 127	1 938 491	2 008 353	2 292 155
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	753 023	794 318	728 513	743 641	746 561
Årets resultat	32 743	6 196	15 127	32 037	33 117
Resultatutjämningsreserv	100 671	100 671	121 171	121 171	121 171
Pensionsreserv	145 700	145 700	145 700	145 700	145 700
Summa eget kapital	1 032 137	1 046 885	1 010 510	1 042 548	1 075 866
Avsättningar	104 895	61 270	50 170	48 670	47 170
SKULDER					
Långfristiga skulder	238 495	424 298	521 495	552 995	804 495
Kortfristiga skulder	400 293	349 977	359 066	360 878	361 563
Summa skulder	638 788	742 775	880 561	913 873	1 166 058
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 775 820	1 925 127	1 938 691	2 005 291	2 289 094
<i>Pensionsförpliktelser intjänade före 1998</i>	421 995	427 324	431 618	410 481	387 285

DRIFTSBUDGET OCH NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Skatteintäkter	1 024 302	1 075 625	1 108 999	1 160 427	1 205 287
Slutavräkning skatteintäkter	30 664	11 832	621	0	0
Inkomstutjämningsbidrag	243 548	270 805	284 066	296 059	307 103
Kostnadsutjämnning	-2 060	2 542	11 942	14 534	15 529
Regleringsbidrag/avgift	56 873	48 277	63 343	49 261	42 629
Strukturbidrag	2 308	2 315	2 318	2 320	2 321
LSS-utjämnning	31 776	35 359	39 856	39 891	39 910
Kommunal fastighetsavgift	64 129	66 592	67 224	67 224	67 224
Skolmiljarden	2 577	0	0	0	0
Övriga generella bidrag	918	0			
Summa skatt och statsbidrag	1 455 036	1 513 347	1 578 369	1 629 716	1 680 003

Revisorerna	-935	-909	-941	-948	-973
Kommunstyrelsen	-115 028	-125 634	-133 091	-131 267	-133 878
Valnämnd	-122	-50	-255	-52	-256
Serviceutskottet för IT	0	59	0	0	0
Byggnadsnämnd	-13 883	-	-	-	-
Miljö- och byggnadsnämnd	-	-21 207	-22 526	-22 771	-23 452
Teknik- och serviceutskottet	-62 961	-69 010	-59 771	-59 744	-63 139
Kultur- och fritidsnämnd	-49 910	-51 712	-57 837	-59 031	-60 556
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-4 760	-	-	-	-
För- o grundskolenämnd	-402 242	-446 494	-443 138	-439 079	-439 327
Gymnasienämnd	-115 632	-128 414	-131 417	-129 072	-130 565
Socialnämnd	-604 018	-661 061	-667 479	-681 451	-712 442
Gem nämnd soc myndighetsutövn	-	-	-	-	-
Finansförvaltning verksamhet	5 490	0	0	0	0
Genomfart Mora kostnadsföring	-3 849	-3 850	-3 850	-3 850	-3 850
Summa nämnder	-1 367 851	-1 508 282	-1 520 304	-1 527 265	-1 568 438
Kapitalkostnader	70 523	81 000	95 531	99 622	102 334
Centralt löneutrymme	15	-27 628	0	0	0
Omställningsmedel	0	0	-7 560	-47 545	-58 937
Digitaliseringsmedel	-1 854	-1 515	0	0	0
Hållbarhetsmedel	-541	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Personalomkostnader	288 138	322 800	323 600	300 000	305 000
Arbetsgivaravgift	-229 541	-225 500	-231 000	-233 000	-232 500
Förändring pensionsavsättning	38 444	-39 000	-39 320	-1 690	-5 985
Årets intjänade, individuell avs	-47 972	-65 600	-64 035	-66 570	-69 327
Pensionsutbetalningar	-92 140	-31 700	-32 602	-31 464	-30 562
Förändring semesterlöneskuld	-2 524	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	22 547	30 710	42 613	14 093	8 023
Summa verksamhetens netto	-1 345 304	-1 477 571	-1 477 691	-1 513 171	-1 560 416

INVESTERINGSBUDGET

Investeringar	Beslut finns	Finansiering	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Bygg och anläggningsprogrammet – Utemiljö *	Nej	Kort		550		
Gopshus, snökanoner, el, vatten *	Nej			1 250	1 250	
Administrativa lokaler	Nej	Lång		2 000	43 000	25 000
Inventarier skidgymnasie och vux	Nej	Kort		1 425		
Inventarier till nytt särskilt boende	Nej	Kort			4 000	
Ny gymnasiedel	Nej	Lång			1 000	250 000
Friidrottsbanor och naturgräsplan	Nej	Lång		7 950		
Nybyggnation efter brand Hemus	Nej	Lång		4 200		
Tändställen gatubelysning	Nej	Kort		1 700	1 700	1 600
Solcellsanläggning på tak	Nej	Kort		5 000		
GC-tunnel Sanda tillfartsväg *	Nej	Lång		2 000		
GC-tunnel Sanda *	Nej	Medfinans		10 000		
GC-tunnel Stranden	Nej	Medfinans			10 000	10 000
Investeringsbehov				36 075	60 950	286 600
Utbyggnad förskolan	Ja	Lång	38 000			
Inventarier ny förskola	Ja	Kort	1 150			
Lokaler byggprogram, skidgymnasiet *	Ja	Lång	1 000	11 000		
Carport skidgymnasiet *	Ja	Kort	0	2 000		
Carport (elbilar och kart/mät)	Ja	Lång	1 400			
Bro Sandängarna *	Ja	Lång	200	5 500		
Lednings- och beslutsstöd	Ja	Kort	3 000			
Gatubelysning	Ja	Kort	12 000			
Kristinebergsgården	Ja	Kort	5 000			
Mora flygplats *	Ja	Lång	2 000	48 000	27 000	
Genomfart bidrag statlig medfinansiering	Ja	Medfinans		12 350		
Genomfart anläggningstillgång	Ja	Lång	5 300			
Stadsnätutbyggnad	Ja	Kort	4 400	1 000	1 000	1 000
Pågående investeringar			79 850	79 850	28 000	1 000
Gång- och cykelvägar enl cykelplan	Ja	Kort	1 000	1 000	1 000	1 000
Upprustning centrum- och landsbygdsmiljöer	Ja	Kort	1 000	2 000	2 000	2 000
Planerat fastighetsunderhåll	Ja	Lång	15 000	20 000	20 000	20 000
Planerat underhåll fritidsanläggningar	Ja	Kort	5 000	5 000	5 000	5 000
Planerat vägunderhåll	Ja	Kort	15 000	20 000	20 000	20 000
Infrastruktur nätverk IT	Ja	Kort	6 955	9 100	8 700	6 700
Lokalbehov vht - Lokalstyrgrupp	Ja	Lång	3 000	3 000	3 000	3 000
Övriga fastighetsinvesteringar	Ja	Kort	2 000	2 000	2 000	2 000
Övriga infrastrukturinvesteringar	Ja	Lång	1 500	1 800	1 800	1 800
Inventarier nämnder - Lokalstyrgrupp	Ja	Kort	8 600	3 000	3 000	3 000
Löpande investeringar			59 055	66 900	66 500	64 500
SUMMA			136 505	182 825	155 450	352 100

*markerade kursiva objekt är nya sedan KP togs i juni -23

EXPLOATERINGSBUDGET

Exploateringar	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Måmyren	-3 500	-3 000	-3 500	0
Örjastäppans industriområde etapp 1	-1 000	-1 000	0	0
Örjastäppans industriområde etapp 2	-1 500	-1 900	-1 500	-500
Exploatering tomter	0	0	0	0
Färnäs kvarn handelsområde	-2 000	-1 500	-1 000	-500
Kanadaområdet projektering	1 000	1 000	500	0
Kanadaområdet exploatering	0	0	6 000	2 000
Kråkberg projektering	500	1 000	0	0
Kråkberg exploatering	0	0	6 000	2 000
Örjastäppan (intill Wibe)	2 000	-1 000	0	0
Tingsnäs projektering	500	0	0	0
Inköp strategisk industrimark Noret/Färnäs	0	15 000	0	0
Inköp strategisk bostadsmark (utökad markreserv)	0	5 000	2 000	0
Summa exploatering	3 000	13 600	8 500	3 000

UPPDRAG OCH ANSVARSOMRÅDEN

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Mora kommuns högsta beslutande organ är kommunfullmäktige. Enligt Kommunallagen beslutar kommunfullmäktige i ärenden av principiell beskaffenhet eller i ärende av större vikt för kommunen, främst om

- mål och riktlinjer för verksamheten
- budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor
- val av ledamöter och ersättare i nämnde, styrelser och beredningar
- val av revisor och revisorsersättare
- grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda
- årsredovisning och ansvarsfrihet
- folkomröstning i kommunen.

KOMMUNSTYRELSE

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning och har till uppgift att driva de strategiska utvecklings- och framtidsfrågorna för Mora kommun.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att samordna planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen ska ha insyn, uppsikt och kontroll över den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen och i de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ingår att leda, samordna, utveckla och följa upp nämndernas arbete vad gäller

- utvecklingen av den kommunala demokratin
- kommunens ekonomi och budgetprocess
- utformningen av kommunens löne- och personalpolitik
- kommunens interna och externa kommunikation
- kommunövergripande strategiska satsningar.

Kommunstyrelsens förvaltning är kommunstyrelseförvaltningen som ansvarar för områden som kansli, utredning, kommunikation, HR, strategisk ekonomi, upphandling, säkerhet, samhällsutveckling och näringslivsfrågor.

VALNÄMND

Valnämnden är på kommunal nivå ansvarig för att genomföra allmänna val till riksdagen, regionfullmäktige, kommunfullmäktige och till EU-parlamentet, samt för folkomröstningar som riksdagen eller kommunfullmäktige beslutat om.

ÖVERFÖRMYNDARE

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal tillsynsmyndighet som rekryterar, utbildar och utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarens uppgifter framgår av lagar i föräldrabalken och förmynderskapsförordningen. Överförmyndaren står under tillsyn av länsstyrelsen.

Mora kommun samverkar med kommunerna Orsa, Älvdalen, Vansbro, Rättvik och Leksand kring överförmyndarfrågor. Det gemensamma överförmyndarkansliet har sitt säte i Mora.

Överförmyndare i samverkan i övre Dalarna har till uppdrag att på ett enhetligt och rättssäkert sätt driva och utveckla verksamheten.

FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND

I Mora kommun finns sjutton kommunala förskolor, tre familjedaghem, elva kommunala skolor, en grundsärskola, en resursskola och elva fritidshem. Kommunen har en verksamhet som är helg- och kvällsöppet samt öppen förskola. För- och grundskoleförvaltningen har en central elevhälsoenhet.

Förskolans, grundskolans (inklusive förskoleklass och fritidshem) och grundsärskolans uppdrag är att nå de nationella målen i läroplanen för respektive verksamhetsform.

För- och grundskolenämnden har ansvaret för att den kommunala förskolan och skolan håller den kvalitet och har de resurser som krävs för att nationella mål uppfylls och utbildningen genomförs enligt de krav som ställs i 2 kap. 8 § i skollagen.

Huvudmannens ansvar innebär att fördela resurser och organisera verksamheten efter de lokala förutsättningarna samt att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven uppfylls. Grundläggande i huvudmannens ansvar är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att den förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

SOCIALNÄMND

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver och ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

Äldreomsorgen bedriver verksamhet för personer med omfattande behov av vård- och omsorg. Det finns 229 platser för särskilt boende, 8 platser för växelvård och ca 600 personer som har någon form av hemtjänst.

Socialnämnden har även ansvaret för hemsjukvård i ordinärt boende för cirka 100 personer, samt hälso- och sjukvårdsansvar inom särskilt boende, gruppboende och daglig verksamhet. Inom socialnämndens ansvar finns anhörigstöd till dem som vårdar eller stödjer en närstående.

Inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning bedrivs gruppboende och boendestöd för totalt ca 130 personer, samt korttidsboende för barn och ungdomar.

Arbete och utveckling bedriver daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning och verksamhet för personer som behöver arbetsträning eller annat stöd för att komma ut i arbetslivet.

Individ- och familjeomsorgens vuxenenhet arbetar med ekonomiskt bistånd, våld i nära relation, missbruk och öppenvård. Barn- och ungdomsenheten arbetar med stöd och insatser till barn, unga och familjer samt ensamkommande barn och ungdomar, samt bedriver stödboenden och öppenvårdsinsatser för barn och unga.

Integrationsenheten tar emot och bosätter nyanlända som har fått permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd i enlighet med bosättningslagen och arbetar för att förbättra integrationen.

Socialnämnden bedriver även familjerådgivning/familjefrid och Centrum mot våld i Mora, Orsa, Älvdalen samt Malung-Sälens kommuner.

Mora kommun har värdskap för verksamheten som bedrivs inom ramen för Norra Dalarnas Myndighetsservice som bedriver myndighetsutövning inom socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), och familjerätt i kommunerna Mora, Orsa och Älvdalen. Mora är även värdkommun för personligt ombud som verkar i sju kommuner.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för och fullgör kommunens uppgifter inom kultur-, biblioteks- och fritidsområdet. Nämnden ansvarar för den verksamhet som bedrivs men ansvarar inte för drift och skötsel av lokaler eller anläggningar.

Nämndens ansvarsområde omfattar verksamhet inom bibliotek, kulturminnesvård, bygdearkiv, allmänskultur, kulturskola, fritidsgård, simhall, fritidsbank, föreningsdialog, föreningsbidrag, bidrag till studieförbunden, uthyrning av kultur- och fritidslokaler och anläggningar till föreningar och allmänheten och försäljning av skidspårkort.

Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lotterilagen och lag om anordnande av visst automatspel.

TEKNIK- OCH SERVICENÄMND

Nämnden ansvarar för drift, underhåll och ägande avseende gator, stadsnät, allmänplatser, mark, vindkraftverk, skog, kommunens anläggningar för idrott och fritid samt kommunens fastigheter. Nämndens ansvar är att tillhandahålla anläggningar och lokaler som ger förutsättningar för god arbetsmiljö och funktion till kommunens kärnverksamheter och allmänhet.

Nämnden ansvarar även för att samordna och utföra de aktiviteter som stödjer kommunens övriga verksamheter inom följande områden: kost- och måltidsverksamhet, vaktmästerifunktionen inom kommunen, kundtjänst, intern administrativ service såsom posthantering och mötestekniksutrustning, fordonsförsörjningsverksamhet, bemanningsverksamhet inom omsorgs- och utbildningsverksamheten innebärande att utifrån uppdrag från socialnämnden, för- och grundskolenämnden samt gymnasienämnden tillhandahålla vikarier med relevant kompetens, och operativ säkerhetsverksamhet.

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMND (Mora och Orsa)

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom

- byggande enligt plan- och bygglagen
- bostadsanpassningsbidrag
- mät- och kartfrågor samt geografiska informationssystem, GIS
- fastställande av lägenhetsnummer.

Nämnden ska verka för en god byggnadskultur och en estetisk tilltalande stads- och landskapsmiljö. Nämnden ska också ta de initiativ som behövs i frågor om byggande och fastighetsbildning. För att kunna ta dessa initiativ krävs att man följer utvecklingen inom kommunen ur plan- och byggnadssynpunkt.

Mora och Orsa kommuner har sedan 1968 haft ett gemensamt miljökontor och från 2011 även en gemensam miljönämnd. Från och med 2023 har kommunerna en gemensam miljö- och byggnadsnämnd. Utifrån visionen ”God livskvalitet för generationer” arbetar miljökontoret för att skydda människors hälsa, säkerställa god livsmedelshygien, bevara den biologiska mångfalden, främja hushållning av naturresurser och förhindra utsläpp som förorenar luft, mark eller vatten. Arbetet utförs enligt miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen och strålskyddslagen och miljökontoret ser till att företag, privatpersoner och offentliga verksamheter följer lagarna genom kontroller, inspektioner, information och vägledning.

GEMENSAM SERVICENÄMND IT

Den gemensamma partsavsikten avser samverkan kring gemensamma IT-resurser inom strategisk utveckling, projekt, objektförvaltning, samt drift och IT-säkerhet.

Nämnden ska genom samordning av verksamheter optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen, och verka för kvalitetsförbättringar. Nämnden ansvarar för och ska ge ett effektivt IT-stöd till de samverkande kommunernas verksamheter. Stödet till kommunerna tillhandahålls i form av tjänster.

GEMENSAM GYMNASIENÄMND

Gymnasienämnden erbjuder tolv nationella program varav sex högskoleförberedande och sex yrkesprogram. Mora gymnasium erbjuder idrottsutbildningar inom b.l.a. fotboll, ishockey, längdskidor, skidororientering och innebandy. Idrotts eleverna motsvara mer än en tredjedel av eleverna, både riksrekryterande och lokala idrottsutbildningar. Skolan har även lärling, fyra introduktionsprogram, gymnasiesärskola, grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, yrkeshögskola, särsvux, SFI och hjälp till distansstudier för elever som läser mot högskolor via Mora högskolecentrum.

Syfte med samverkan är att optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen och verka för kvalitetsförbättringar.

GEMENSAM NÄMND FÖR SOCIAL MYNDIGHETSUTÖVNING

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning ansvarar för myndighetsutövning gällande äldreomsorg, funktionshindrade, familjerätt och systemadministratörer.

I verksamheten för äldre och funktionshinder regleras verksamheten främst av socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De personer i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner som uppfattar sig ha ett behov av stöd har rätt att få sin ansökan om bistånd/stöd prövad. Prövningen sker genom en formaliserad process, där myndighetsutövaren står för bedömningen av hjälpbehovet samt beslutar om lämplig insats, alternativt helt eller delvis avslår ansökan. Därefter är det respektive kommuns socialförvaltning som ansvarar för att verkställa det bistånd som har beviljats.

För familjerätten regleras verksamheten främst av föräldrabalken (FB) och SoL. Familjerätten handlar om frågor gällande vårdnad, boende och umgänge samt faderskap och adoption. Flertalet av dessa frågor beslutas av allmän domstol där familjerätten lämnat yttranden/upplysningar/utredningar och i vissa frågor kan nämnden själv bestämma. En annan viktig del av familjerättens verksamhet är en rådgivande verksamhet, frivilliga samarbetsamtal.

GEMENSAM SERVICENÄMND FÖR LÖNEADMINISTRATION

Nämndens verksamhet genomförs av Norra Dalarnas Löneservice och är en gemensam avdelning för löneadministration i Älvdalen, Orsa och Mora kommun.

Den gemensamma servicenämnden fullgör de samverkande kommunernas uppgifter inom löneområdet. Nämnden ska bedriva en ekonomisk effektiv verksamhet inom löneområdet enligt var och en av kommunernas gällande författningar och frivilliga åtaganden samt samnyttja och säkra kompetensen och kvaliteten inom nämndens verksamhetsområde.

Ambitionsnivån ska vara samma lönesystem och samma lönerutiner i alla anknutna kommuner. Norra Dalarnas Löneservice hanterar även löner åt de kommunala bolagen Morastrand AB, Nodava AB, Orsa Lokaler AB, Orsabostäder AB, Norra Dalarnas Fastighets AB och systerbolag till dessa bolag samt Brandkåren Norra Dalarna.

MORAVATTEN AB

Bolaget ska äga och förvalta Mora kommuns återvinningscentral, vatten och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar. Bolaget ska, i de delar som ej innefattar myndighetsutövning, svara för renhållning i Mora kommun. Bolaget ska vidare vara ägare till Mora kommuns aktier i utförlarbolaget Nodava AB som på Moravatten AB:s uppdrag ombesörjer verksamheten inom VA- och avfallsverksamheten i Mora kommun.

MORASTRAND AB

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Mora kommun förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta och förädla fastigheter eller tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar samt även lokaler i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten.

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Mora kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer och bidra till en hållbar utveckling i kommunen med avseende på etisk, miljömässigt och socialt ansvarstagande.

BRANDKÅREN NORRA DALARNA

Brandkåren Norra Dalarna bedriver verksamhet till skydd mot olyckor i de fem medlemskommunerna Leksand, Mora, Orsa, Vansbro och Älvdalen. Syftet är att tillgodose krav och intentioner i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt att skapa goda förutsättningar att uthålligt arbeta med trygghet och säkerhet i det komplexa samhället.

Kommunalförbundet ska vara en aktiv part i kommunernas samlade arbete och samordning för skydd mot oönskade händelse och samhällsstörningar.

EKONOMISK ORDLISTA

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda att stadigvarande innehas.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar i takt med att de förbrukas

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) resp. hur kapitalet har anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala kapital består av anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar mm), rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansieringsanalys

Visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats.

Kapitalkostnader

Benämning av internränta (kalkylmässig ränta) och avskrivning som verksamheter erlägger till finansförvaltningen som ersättning för de medel som finansierat en investering.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).

Balanslikviditet =

omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
Betalningsberedskap i antal dagar:

Likvida medel = (likvida medel/verksamhetens nettokostnad) x 365

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag mm.

Nettokostnader

Driftskostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Långfristiga skulder

Skulder överstigande ett år.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel likvida medel i % av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Likvida medel, kortfristiga fordringar, lager och förråd. Tillgångar som kommunen inte räknar med att ha kvar mer än högst ett år och som kan omsättas, dvs säljas och förvandlas till kontanter.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

Resultatenhet

Verksamhet som finansieras med intäkter från utförda och sålda tjänster. Har ingen budgetram.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Soliditet

Anger hur stor andel av de totala tillgångarna som kommunen själv äger.

Mora kommun

Fredsgatan 16, 792 80 MORA

Tel. 0250-26 000

www.morakommun.se